

Intervju med Ottar Brox

14. oktober 2008

Allerede i 1965 da du satt du på Tromsø museum sammen med Arild Haaland, hadde Dagbladet en reportasje der dere to ble omtalt som en slags forløpere for Universitetet i Tromsø.

Det er klart nok at et universitet i Tromsø alt i 1965 på en måte lå i kortene. Men allerede i 1960 eller 1961, da jeg fikk et kontor på det gamle Tromsø museum, deltok jeg i et møte hvor universitetssaka var drøftet. På dette møtet, der det stort sett deltok folk fra det som da fantes av akademiske miljø i Tromsø, kom det fram en god del skepsis til tanken om et universitet i Tromsø. Det var flere som hevdet miljøet var for smått, at studenttallet ikke ville bli stort nok, osv. Det var helt klart umulig for oss den gangen, i 1960, å tenke oss en institusjon i Tromsø med de dimensjonene som Universitetet nå har. Det vi tenkte oss da og som vi utdypet rundt kaffebordet på Museet i 1965, det var vel planer som gikk i retning av at de seks avdelingene på Museet skulle omdannes til en slags institutter. Vi så nok for oss et universitet som en utvidelse av museet. Det er også klart at vi ikke hadde forutsetning for å fatte hva slags skala det var snakk om. Det kom også fram i tomtedebatten, hvor vi altså oppfattet at Museets rolle ville bli så sentral i det kommende universitetet at vi gikk inn for å plassere det i Folkeparken, dvs. i Museets nabolag. Alle som da så for seg en arbeidsplass der, gikk inn for dette alternativet.

For meg ble etter hvert mer og mer klart at de utviklingsproblemene som preget landsdelen, måtte bli et sentralt tema for Universitetet. Dette ble dermed et viktig argument for å etablere en slik institusjon, som naturligvis ville styrke kunnskapsproduksjonen om Nord-Norge. Det var jo nettopp mangelen på kunnskap om landsdelen som jeg mente var årsaken til alle de feilene som ble gjort når det gjelder næringsutviklingen, der myndighetene sto bak en storstilt sentralisering, det rene Murmanskopplegg. Det ville utvilsomt vært mer fornuftig å satse på den eksisterende infrastrukturen som innebar spredt bosetting.

Dette tok du med deg da du tok del i planlegginga av samfunnsfaget på Universitetet i Tromsø (UiT)?

<http://doi.org/10.7557/15.4348>

© The author. This is an open access article distributed under the terms and conditions of the [Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) license.

For det første var det slik omkring 1965-66, da den første boka mi, *Hva skjer i Nord-Norge*, kom ut, at jeg naturligvis hadde siktet meg inn på å arbeide på Universitetet i Tromsø når det kom. I en viss forstand var vi jo allerede da kommet godt i gang med planlegginga. Innstillinga fra Ruud-komiteen ga oss god grunn til optimisme. Samtidig husker jeg svært godt at flere av kollegene mine i Tromsø ga uttrykk for at det kunne være fornuftig av meg å komme meg bort fra tromsømiljøet i en periode, slik at jeg ikke gikk direkte fra Museet til det nye universitetet. Det endte med at jeg oppholdt meg på Norges Landbrukshøgskole og Universitetet i Bergen fram til 1972. I Bergen arbeidet jeg som amanuensis hos Fredrik Barth på sosialantropologisk museum. Men hele tiden var jo siktemålet å komme tilbake til Tromsø. Likevel kom jeg forholdsvis sent inn i det konkrete og praktiske planleggingsarbeidet. Tror faktisk ikke jeg var med på noen møter i fagutvalget for samfunnsvitenskap, der Yngvar Løchen var primus motor, før i 1971. Jeg kom enda senere med i planlegging av fiskerifag. Jeg var altså ikke noe særlig sterkt involvert i den konkrete planleggingen i den første tida. En del viktige premisser var allerede blitt lagt for samfunnsfaget da jeg kom inn. Men det var også veldig mange spørsmål som ikke var gjennomtenkt før vi begynte.

Både fordi jeg selv hadde en litt uklar status mellom sosiologi og sosialantropologi, og siden flere av samfunnsfagene opererer med så like begreper, mente jeg det ville være fornuftig med et felles samfunnsvitenskapelig grunnfag. På den måten kunne alle samfunnsfagstudentene samtidig få en innføring i fellesbegrepene. Så kunne den disiplinære identiteten vektlegges fra mellomfagsnivået. At eksempelvis slike begreper som status, rolle, beslutning og en rekke andre i all hovedsak var felles for flere fag, var sterkt medvirkende til at fagmiljøet på ISV (Institutt for samfunnsvitenskap) samlet seg om dette felles grunnfaget i samfunnsfag. Men i praksis skulle det vise seg at det nok var litt for sprikende faglige interesser i staben til at det kunne bli vellykket.

Det var naturligvis heller ikke gunstig for dette tilbudet at de av oss som hadde størst tro på det, av forskjellige grunner forlot instituttet for kortere eller lengre tid. Jeg ble valgt inn på Stortinget i 1973, og Yngvar Løchen ble jo rektor noe senere. Uansett så gikk ikke dette noe særlig bra; folk hadde forskjellige oppfatninger av dette faget. Det utviklet seg uheldig også fordi det ikke ble gitt noen god og velfungerende felles innføring. I praksis ble det en bit fra ett fag, og en bit fra et annet. Men flerfagligheten fortsatte oppover, da jeg mente at man heller burde få en disiplinær identitet som sosiolog, antropolog, statsviter, etter dette første fellesåret.

Jeg prøvde, og sikkert også de andre, å bruke empirisk stoff fra landsdelen i undervisningen. For vi brukte jo alle sammen stoff fra våre egne feltarbeid og våre egne forskningsprosjekter. Men jeg må jo innrømme at jeg tidlig ble avledet fra å stå sentralt i gjennomføring av dette studieopplegget, siden jeg ved et arbeidsuhell ble stortingsmann. Da jeg svarte ja til nominasjon, var det ingen som mente at jeg hadde noen som helst mulighet til å bli valgt. Men pga. dårlig samvittighet ovenfor partiet var jeg villig til å ødelegge sommerferien ved å drive valgkamp. Så endte det med at jeg mot alle odds ble valgt inn. Det var i og for seg interessant nok, og jeg angrer ikke på det, men det betydde at jeg ikke fikk anledning til å bidra så sterkt som jeg opprinnelig hadde ønsket, i å utforme dette studiet. For da jeg kom tilbake fra Tinget etter fire år, hadde faget og studiet utviklet seg og fått en slags fasong som det var vanskelig å gjøre noe med. Jeg skal ikke dvele med mine personlige problemer og skuffelser her, for det var vanskelig å gjøre noe med det etterpå. En annen sak var at jeg ble bedt om å være felles hovedfags- og doktorgradsveileder for alle samfunnsfagene. Det tilbudet var for fristende til at jeg kunne takke nei. Dette gjorde at jeg fortsatt var relativt lite involvert i utviklingen av fagstrukturen og innholdet i samfunnsfagene.

Var opptattheten av og debattene om landsdelsrelevans preget av Hva skjer i Nord-Norge?

Jo da, det var helt klart at det var betydelig oppslutning om det jeg forfektet i boka. Men etter hvert ble det også veldig fristende for en del samfunnsvitere, også i Tromsømiljøet, å stille seg i opposisjon til det som var bokas budskap. For eksempel var det de som mente at dette sto i veien for en mer internasjonal orientering. Jeg har alltid hevdet at det ikke er noen motsetning mellom å være internasjonalt eller globalt orientert og samtidig være genuint interessert i denne landsdelen. Samtidig er det både verdifullt og nødvendig å innta et komparativt perspektiv. Selv har jeg hatt følelsen av å oppdage Nord-Norge gjennom feltstudier både i Skottland, New Zealand, Shetland og Island. Sånne erfaringer bidro til å at jeg ble oppmerksom på forhold i Nord-Norge som vi har tatt for gitt. Her står Råfiskloven for meg som det mest talende eksempel. Det var først da jeg kom til andre land der folk fikk fjerdeparten av den prisen som mine naboer på Senja fikk for torsken, at jeg skjønnte hva denne loven betydde. Så for meg var det absurd å diskutere om en i samfunnsfagstudiet skulle interessere seg for Nord-Norge eller interessere seg for det internasjonale. Jeg oppfattet dette som en grunnleggende falsk motsetning.

Men slike diskusjoner gjorde nok sitt til at noen av oss lærere ble oppfattet som spesielt opptatt av landsbygda. Urban tromsøungdom

stilte seg i positur og fant grunn til å si veldig kraftig ifra om at dette var en sånt Oluf-basert tankegods som for lengst var blitt historie. Dagens byungdom hadde helt andre interesser. Det er klart at det kunne være noe i denne kritikken. Vi som var der i begynnelsen, hadde egentlig liten erfaring fra urbane samfunn og sånne ting. Noe av kritikken var berettiget og utgjorde en korrigerende impuls.

Samtidig hadde jeg ofte følelsen av å kjempe litt av en tofrontskrig. På den ene sida hadde vi altså de som ut fra et internasjonalt eller urbant perspektiv var sterkt kritiske til landsdelsinteressen, og da særlig interessen for det nordnorske bygdesamfunnet. På den annen side har vi sett tendens til en slags eksklusiv og ekskluderende identitetspolitikk. Her framstilles forhold i den nordnorske og særlig den samiske verden som så aldeles spesielle at det overhodet ikke er mulig å analysere med hjelp av fag begreper og erfaringer fra andre deler av verden.

Jeg hadde egentlig utarbeidet et foredrag etter at statsviteren Erik Oddvar Eriksen og de to profilerte Tromsø-historikerne Narve Fulsås og Halvard Tjelmeland hadde kommet med kritiske kommentarer til deler av samfunnsvitenskapelig forskning med fokus på landsdelen. Men akkurat da oppstod det også en slags identitetspolitikk, som så ut til å handle om å gjøre Nord-Norge så spesielt at om du kom utenfra med andre erfaringer, så var de begrepene som var utviklet internasjonalt, helt ubrukelige for å skjønne dette helt spesifikt nordnorske og enda mer spesifikt samiske. Slik ble det på en måte nødvendig å kjempe en tofrontskrig.

Du har deltatt som samfunnsdebattant, også på riksplan, med uforfalsket senjadialekt?

Jeg har alltid snakket dialekt, antakelig pga. manglende artikulasjons-evne. Jeg prøvde å snakke søring da jeg kom sørover som 17-åring. Men det var nytteløst. Jeg ga opp ganske snart.

Du ble vel preget av en lokalhistorisk bølge lenge før Universitetet kom?

Jeg hadde gått ut fra Norges Landbrukshøgskole på Ås våren 1957. Så vikarierte jeg i et par måneder for landbruksredaktøren i *Nationen*. Jeg bestemte meg da for å forberede meg på å studere historie og reiste nordover med pensumbøkene til forberedende i latin og filosofi. Og så satt jeg i Tromsø på biblioteket hos han Berg Larsen og leste forberedende fram mot jul. Samtidig var Robert Paine i Tromsø. Han hadde akkurat skrevet *Coast Lap Society* som jeg fikk i julegave hos han. Han hadde vel nok av eksemplarer som han ville bli kvitt.

Den boka hadde jeg i veska da jeg etter jul reiste til Gibostad for å ta et vikariat på landbruksskolen som overlærer fra januar til april. Jeg var blakk, så jeg måtte tjene litt penger. Allerede første kvelden tok jeg fram boka til Paine. Det var i begynnelsen av januar, og jeg var så aldeles vrangsøvd at jeg ble liggende hele natta og lese i den boka. Da opplevde jeg nærmest en slags åpenbaring. Dette var en kombinasjon av beskrivelse av slektskap og sånt – som faren min hadde skrevet om i bind 1 av *Berg og Torsken bygdebok* – og forskning. Det var denne kombinasjonen av lokalhistorie og antropologi som jeg ble så kjempefascinert av. Akkurat det at jeg ble liggende og lese den natta, tror jeg oppriktig talt bestemte veldig mange av mine veivalg senere i livet. Etter Gibostad begynte jeg på Institutt for bygdesosiologi på Ås, der jeg skulle jobbe med landbrukshistorie. Men takket være Robert Paine fikk jeg også kontakt med antropologmiljøet i Oslo. Akkurat kontaktflaten mellom lokalhistorie og antropologi virket bestemmende inn på hvilken retning min forskning tok. Å kunne gjøre vitenskap ut av lokale observasjoner som også innbefattet det å ha oversikt over for eksempel slektskapsrelasjoner, av hvordan de jobbet sammen osv., virket svært interessant. Her ligger dessuten mye av empirien som lokalhistorien bygger på.

Da jeg reiste rundt på Senja for Tromsø museum på begynnelsen av 60-tallet, gikk jeg en dag inn i huset til en mann jeg traff i Ersfjorden. «Å ja, du er sønnen til Arthur Brox», sa han. Og så kom rømmegrøtgryta på bordet. Jeg profiterte på at jeg var sønnen hans, for under bygdebokarbeidet var han både blitt kjent og populær. Selv om han var en litt innesluttet mann, så satte folk pris på han. Dørene i bygdene han hadde skrevet om, sto åpne for meg.

Våren 1966, da boka mi *Hva skjer i Nord-Norge?* hadde kommet ut, var min far blitt rammet av slag. Men han likte så godt å ta sånne rundturer med lokalbåten, helst med lugar på dekk. Sammen med min mor reiste de for eksempel utover i Helgøy og i Kvænangen og kom tilbake til Tromsø. Det var ikke så mye han hadde glede av, men disse turene var verdifulle for han. Så var det en gang uti Helgøy at de ble nødt til å vente i fire timer. De hadde gått av en lokalbåt og skulle over på en annen. Så ble de sittende der på kaia en søndag og vente på den neste båten. Og så kom det en mann ned og snakket med dem. De presenterte seg for han, og mannen sa: «Å ja, er du i slekt med han Ottar?» Og de kunne svare at de var hans foreldre. Så ble de bedt hjem og servert både kaffe og bløtkake. Denne mannen hadde da lest boka mi, eller i det minste lest omtale av den. Jeg tenkte da jeg hørte om dette møtet at nå hadde jeg snyltet så lenge på foreldrene mine, så nå kunne jammen de snylte litt på meg.

Du skulle sett hvor loslitt og gjennomlest særlig det første bindet av min fars bok er rundt i bygdene. Det er tydelig at det er bind 1, slektshistoria, som er mest lest. Naturligvis er det en drøm for hvilken som helst lokalhistoriker eller forsker at menneskene de skriver om, både er interesserte i og har et positivt forhold til stoffet. Noen ganger kan lokalhistorie bli traumatisk, sånn som for (Ivar) Bjørklund, fordi det rører ved sanneling som det må røres ved, men som da er problematisk. Men i alle fall, det at du får utløst engasjement, er det avgjørende.

Du var ved ISV i 12 år.

Det første året underviste jeg. Og så var det fire år på Stortinget, og så var det fem-seks år som veileder. Jeg deltok ikke i grunnfagsundervisningen. Jeg hadde på en måte liten innflytelse på hvordan det utviklet seg på ISV.

Men det må sies, at selve instituttet var en enormt stressende arbeidsplass, fordi det var så mange avgjørelser som skulle tas, og avgjørelser ble ofte fattet med knappe flertall. Instituttpolitiske oppgaver ble forferdelig stressende. Jeg opplevde at jeg i perioder overhodet ikke hadde overskudd til annet enn å holde det gående fra dag til dag med pliktene. Å holde greie på frister og sanneling, krevde oppmerksomhet. Frykten for å gjøre idiotiske tabber fordi du gikk og lurte på faglige spørsmål, lå der hele tida. For meg var dette for stressende. I tillegg til det følte jeg meg sterkt belastet av undervisning. Ikke fordi det var så mange timer. Men når jeg skulle forberede en dobbelforelesning, så gikk det med tre dager.

Jeg prøvde også å få det til slik at vi som var fagkolleger, møttes på hverandres forelesninger slik at vi kunne få kritikk av hverandre. At vi på en måte kunne sørge for at det ble en viss sammenheng i det vi formidlet. Vi ville ikke ta studentene i for forskjellige retninger. I hvert fall det første året klarte vi til dels å få til dette. Skjønt alle var ikke like lojale. Men uansett så strevde jeg veldig med å undervise. Jeg tror ikke det var så mye bedre for de andre, men for meg var det en belastning, og det ble så stressende å skulle bruke så mye tid på å forberede meg. Jeg innbilte meg at alle andre som hadde gått en mer regulær vei gjennom studier og forskning, hadde det lettere. Men det var kanskje en illusjon. Jeg husker da vi hadde begynt med kurset i sosiologi grunnfag. Utpå våren gikk det til skrekk og gru opp for oss at vi jo måtte ha noe å tilby studentene til høsten også. Den oppfinnsomme Cato Wadel foreslo at vil kunne tilby de opprinnelige grunnfagstilleggene. Det gikk et lettelses sukk gjennom rommet. For vi hadde jo forskningsgruppene i lokalsamfunn, i sosialpolitikk og helse, i samisk, i skoleforskning osv.

Der hadde vi en infrastruktur. Som en følge av denne plutselige improvisasjonen, ble ideen om å gå videre med disiplinære grunnfag borte. Jeg skjemmes over å ha vært med på det, jeg vet ikke om det skal fram på denne måten, men det var faktisk slik det foregikk. De fleste av oss var relativt ferske, vi hadde ikke hatt ansvarlige universitetsstillinger før. Yngvar, som var den mest erfarne, hadde stort sett levd et forskerliv. Jeg hadde jo så vidt undervist på grunnfag i antropologi i Bergen, timer som var planlagt av andre, som jeg bare gikk inn i. Cato var vel den som hadde mest undervisningserfaring.

De mest radikale studentene kunne være en tålmodighetsprøve?

Ja, noen var veldig stressende. De gjorde det umulig på den måten at det du hadde tenkt å si i den forelesningen, det kom ikke frem. For enkelte av dem var i stand til å holde det gående med fyndige Lenin- og Mao-sitater i timevis.

Mens mange trodde at ISV utgjorde et homogent rødt miljø, strevde Yngvar og jeg som bare pokker for å forhindre at disse ml-studentene fikk for mye innflytelse. Slik sett tror jeg at jeg gjorde jobben min. Men det er klart at det gikk ut over kvaliteten på den samlede undervisningen.

Bilde av et samkjørt og homogent rødt universitet i Tromsø på syttitallet stemmer ikke?

For å si det sånn, det var vi SV-lærere som måtte bære byrdene. Jeg visste knapt av ml-ere (marxist-leninister) i lærerstaben, kanskje med et lite unntak for filosofi. Men filosofen Hellesnes og flere av de andre sloss relativt aktivt mot ml-erne. Jakob Melø flørtet litt med dem, men han hadde en så sokratisk måte å være på, at du umulig kunne bli ml-er av å snakke med han. Så selv om han hadde respekt for grunnholdningene deres, ville han aldri i verden kunne godta selve læren deres.

Universitetets betydning for utviklingen av landsdelen og for det nordnorske selvbildet?

Tenker du på hva som har skjedd med fiskerinæringen, som har vært så sentral i både lokalsamfunnsforskning og i landsdelsrelevant forskning i det hele tatt, så er det jo gått aldeles utrolig galt. Den nordnorske kystbefolkningen er jo fratatt retten til å leve av de ressursene som i sin tid gjorde at vi fikk en såpass spredt bosetning i Nord-Norge. Svein Jentoft, min etterfølger på ISV, har sagt at han har brukt en stor del av sitt yrkesaktive liv på å nå fram med disse perspektivene, men uten å få gehør i for eksempel Fiskeridepartementet eller andre organer med

beslutningsmakt. Det er opplagt at i et slikt perspektiv har forskninga vår vært en fiasko.

Om jeg ser på utviklingsplaner som er utviklet og satt i verk for Nord-Norge i lys av medisinen jeg foreskrev i *Hva skjer i Nord-Norge* og det jeg ellers har bidratt med, så er det nesten ingen som har hørt på meg – for å si det sånn. La oss ta fiskeriundervisningen, der vi tenkte oss at nå skulle landsdelens kystfiskere få veiledere og funksjonærer som bønder hadde hatt i generasjoner. I stedet har de gjennom fiskerifaget fått sjefer, konkurrenter, motstandere. Vi tenkte oss at det skulle bli en lignende ytre etat som innen landbruket, med folk som hadde sin lojalitet knyttet til kystfolket. Sånn er det ikke blitt. Det kan jeg trygt si. På den annen side har jeg ikke stått alene med mine standpunkt. Utenfor academia er det nærliggende å trekke fram den nordnorske visebølgen, og folk som Arvid Hansen, Tove Karoline Knutsen, Hans Kristian Eriksen, Magnar Mikkelsen og John Gustavsen. Mange har skrevet og vært i media og gjort sitt beste for å få fram forskjellige aspekter ved den nordnorske virkeligheten, for å si det sånn.

Landets myndigheter har ikke reagert som vi helst ville. De har ikke villet gjøre som vi sa, men det var nødvendig å gjøre noe. Nord-Norge har tross alt fått en fantastisk infrastruktur. I nesten hvilken som helst kystbygd du kommer til, finner du en god del hus som stort sett står tomme unntatt om sommeren. Men de som tross alt fortsatt er der på permanent basis, de bor i bedre hus enn de noen gang har hatt. De som bor igjen i hjembygda mi, bor i hus som koster 4-5 millioner i urbane strøk. Det som har vært gjort i retning av å bringe infrastrukturen, boligstandarden, helsestandarden og naturligvis også skolestandarden opp til dagens nivå, får da sin egen betydning. Selv om man naturligvis skulle ønske at dette var basert på en basis av lokal ressursutnyttelse og videreforedling, så er det i hvert fall oppnådd noe. Det er ikke utenkelig at også dette hadde vært ignorert dersom ikke vi hadde fått fram såpass mye som vi har om selve egenverdien ved den nordnorske bosettingen.

Universitetet har hatt sin berettigelse?

Det er ikke noe tvil om det, det er vel ettertrykkelig slått fast av tall og statistikker. Det har forbedret rekrutteringen til for eksempel helsevesenet, det som jo var (Torstein) Bertelsens hovedargument fra begynnelsen. Den landsdelslojaliteten som kjennetegnet UiT i begynnelsen, har jeg jo absolutt inntrykk av at har holdt seg. Det merker jeg når jeg foreleser, er med på møter osv. nordpå. Dette gjelder ikke bare på

samfunnsvitenskap, men på flere av de instituttene jeg har hatt kontakt med.

Har kvaliteten på forskningen ved Universitetet i Tromsø holdt mål?

Det kan det vel ikke være noen tvil om. Så vidt jeg har skjønt, har medisinsk forskning hevdet seg internasjonalt. Dette er mindre synlig for samfunnsfagene. Men det at du har fått så mange funksjonærer rundt i fylker og kommuner som har samfunnsvitenskapelig bakgrunn fra Universitetet i Tromsø, betyr naturligvis at du har fått en kvalitativt vesentlig bedre bemanning i sånne etater enn du hadde før. Da var du stort sett avhengig av folk sørfra som reiste så fort de hadde skaffet seg erfaring og kompetanse til å søke stillinger der de kom fra. Så det kan overhodet ikke være noen tvil om det.

Husker du Lofotprosjektet?

Jeg vet ikke annet enn det de har fortalt, de som holdt på med dette. Men jeg synes dette var et fantastisk initiativ. Vi hørte om at de tok skoletrøtte som bare var til plage for både andre og seg selv ut av skolen, og i stedet ga dem en båt med påhengsmotor og en engelsk brosjyre. Jeg håper jo det at den slags erfaringer føres videre som for eksempel med skoletrette ungdomsskoleelever som da får gjøre noe som de får til og som de identifiserer seg med. Og som samtidig får inn ord og setninger fra engelsk.

Er det noe annet du gjerne vil ha sagt?

Det er slik med universitetssystemet, at hvis du er entusiastisk, arbeidsvillig og kompetent, så blir du straffet med å måtte gjøre alt sammen. Hvis du derimot er, uten å eksemplifisere, inkompetent, uvillig og sur, så blir du belønnet med å få være i fred.

Når man snakker om kvalitet, så nøler jeg ikke med å påstå at en magisteravhandling på 1960-tallet gjennomgående holdt et vesentlig høyere nivå enn en doktoravhandling i dag. Dagens masteroppgaver, enten de er skrevet i Stockholm, Oslo eller Tromsø, dreier seg som regel mye mer om elevarbeid enn at de signaliserer at en har med potensielt profesjonelle forskere å gjøre. Dette med reduksjon i kompetanse hos de som fullfører et doktorgradsarbeid, er nok noe som rammer hele det akademiske Vest-Europa i hvert fall.

Det er antakelig prisen en må være villig til å betale for å få så mange gjennom systemet. En som tok magistergrad i antropologi på 50-tallet, studerte som regel i mellom 10 og 15 år. Samtidig måtte vedkommende skaffe seg levebrød av å lese korrektur i avisene om natta, sånn som

Harald Eidheim gjorde. Det var en helt annen sosialiseringssprosess enn dagens studenter gjennomgår. Man skal ikke ønske seg tilbake til den tiden, men man må være oppmerksom på at en doktorgrad i dag er noe helt annet enn den var tidligere.

Du kan si hva du vil om pc-en, men den har ført til en veldig økning av tekstproduksjonen. Spørsmålet i dag er hvem som skal lese alle tekstene. Jeg har tatt vare på ca. 80 anmeldelser av den første boka mi, *Hva skjer i Nord-Norge?* Jeg klypte ut og samlet på alt fra den minste lokalavis og til reportasjer, intervjuer og oppslag i de største Oslo-avisene. Til og med en notis fra Los Angeles Times. Den boken du var så hyggelig å sitere fra i en artikkel *Vår kollektive dårskap* fra 2003, den fikk to eller muligens tre anmeldelser. Og den ble solgt i et antall av mellom 200 og 400 eksemplarer. Noe av den manglende oppmerksomheten kan jo være at den rammer ganske mange.

Du har ikke fullført et forskningsprosjekt hvis du ikke har formidlet det på en skikkelig måte.